

1. GİRİŞ

Dünya genelinde nitelikli işgücüne olan talebin artması ve işgücünün daha serbest hareket edebilmesi ülkemiz için çeşitli fırsatlar sunmakta iken Türkiye'den yurt dışına yönelen beyin göçleri önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Gelişme, ekonomik ve sosyal modernleşmeyi birlikte kapsayan bir süreçtir. Ekonomik anlamda kalkınma ileri teknoloji ile birlikte nitelikli iş gücü, ihtisaslaşmış bilim kadrosu gerektirir. Beyin göçü ise bir ülkenin kalkınmasının önündeki büyük engellerden biridir.

1.1. Araştırmamızın Amacı: Araştırmamızın amacı Türkiye'den yurt dışına beyin göçü sorununun nedenlerini tespit ederek kalkınma hedeflerimizin gerçekleştirilmesine çözüm önerileri sunmak ve 2023 vizyonumuza katkı sağlamaktır.

1.2. Araştırmamızın Problemi: Araştırma kapsamında yapılacak görüşmeler beyin göçünün nedenleri ve çözüm önerileri hakkında bizlere neler sunacaktır?

Alt Problemler: Bu kapsamda araştırmamızda şu sorulara cevap aranacaktır:

1. Görüşme yapılan kişilerin alanlarına göre dağılımı nedir?
2. Görüşme yapan kişilerin yurt dışında çalışma nedenleri nelerdir?
3. Yurt dışında çalışma koşulları ile Türkiye'deki koşullar hakkında katılımcıların görüşleri nelerdir?
4. Ekonomik olarak, yaşam standartları açısından yurt dışında çalışmanın avantajı var mıdır?
5. Yurt dışında çalışmanın dezavantajları ve zorlukları nelerdir?
6. Yurt dışında kendilerinin haricinde Türk vatandaşı çalışıyor mu?
7. Türkiye'ye dönmek ve burada çalışmak istiyorlar mı? Eğer istiyorlarsa Türkiye'de çalışmak ile ilgili hangi engellerin olduğunu düşünüyorlar?

1.3. Araştırmamızın Hipotezi: Hipotezimiz beyin göçünün nedenleri ve çözüm önerileri hakkında araştırmamızın katkı sunacağı yönündedir.

2. YÖNTEM

Araştırmamız nitel olup tarama modelindedir. Çalışmamızda Türkiye'den yurt dışına gerçekleşen beyin göçleri ile ilgili 10 kişi ile görüşme yapıp bu görüşmeler analiz edilmiştir. Görüşmeler Skype programı aracılığı ile yapılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmamız kapsamında yaptığımız görüşmelerde verilen cevaplar tasnif edilerek içerik analizine tabi tutulmuş, bulgular istatistiki olarak açıklanmıştır.

3.1. Meslek Dağılımları

Görüşme yaptığımız kişilerin mesleki dağılımları mühendisliğin farklı alan ve branşlarını oluşturmaktadır (Grafik 1). Görüşmek yaptığımız kişilerin 2'si Hollanda, 1'i İsveç ve 7'si ABD'de ikamet etmektedir.

3.2. Yurt Dışında Çalışma Nedenleri

Katılımcılar %60 oranında kendi ülkelerinde değer görmedikleri için yurt dışına çıktıkları konusunda ortak yanıt vermişlerdir (Grafik 2).

3.3. Çalışma Koşullarının Karşılaştırılması

Yurt dışında çalışma şartlarının ülkemize göre esnek olduğu, daha az kuralcı olduğu bunun da verimi artırdığı yönünde katılımcılar ortak görüş beyan etmiştir.

3.4. Ekonomik Şartların Karşılaştırılması

Yaşam standardı ve ekonomik şartlar olarak Türkiye ile pek bir fark olmadığı yönünde genel görüş hâkimdir.

3.5. Yurt Dışında Çalışmanın Zorlukları

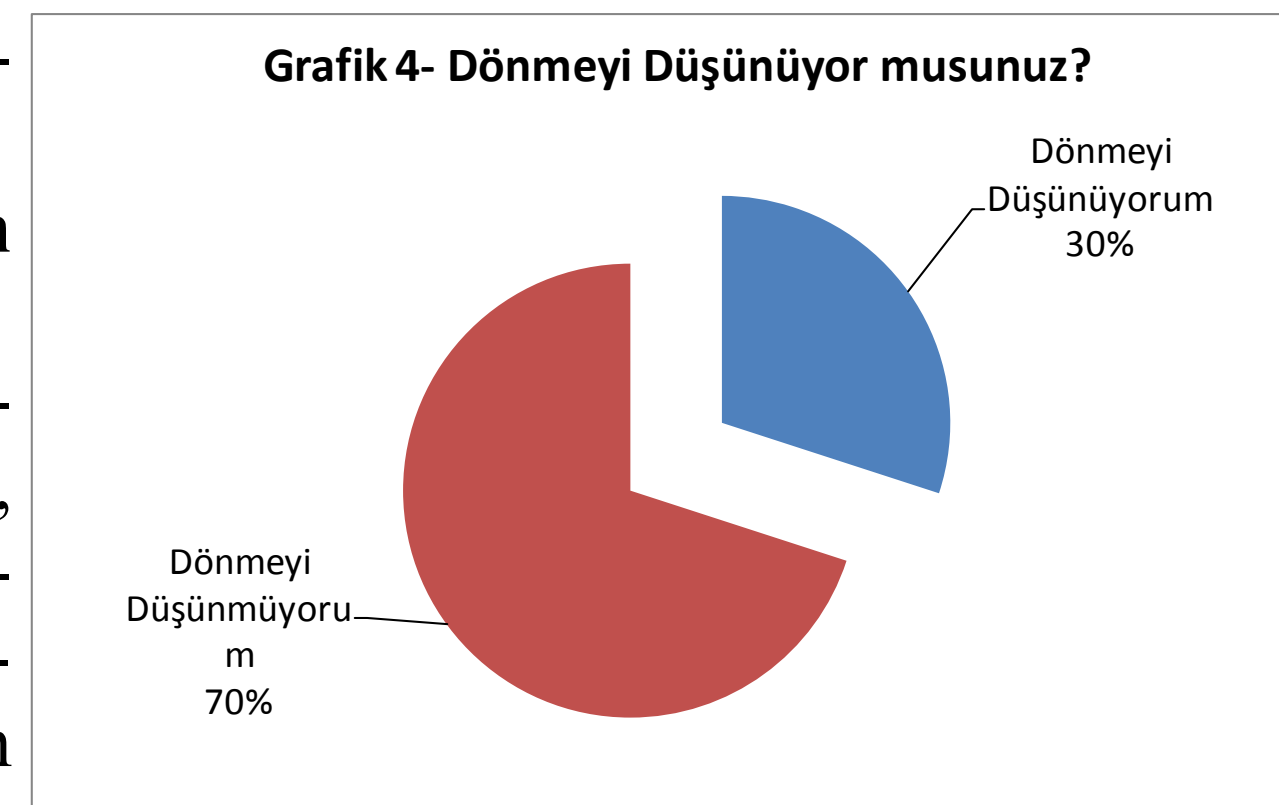
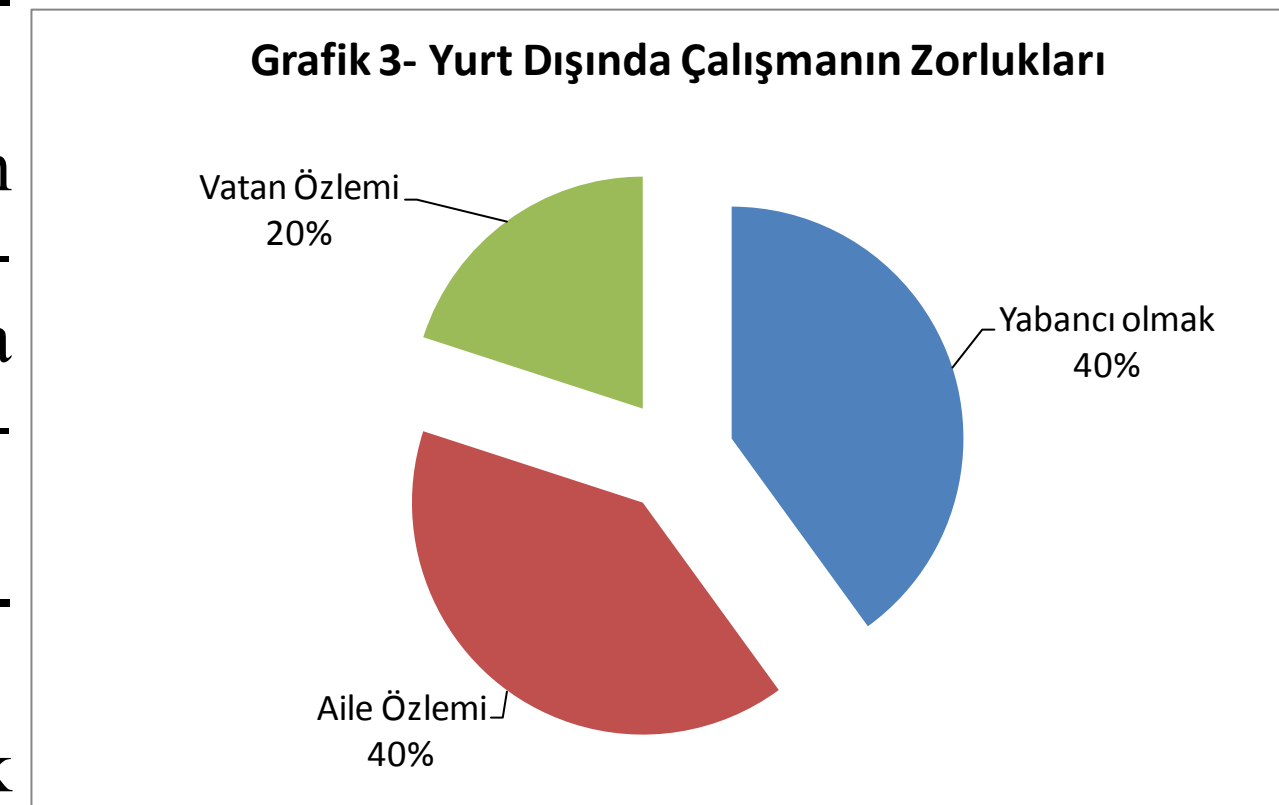
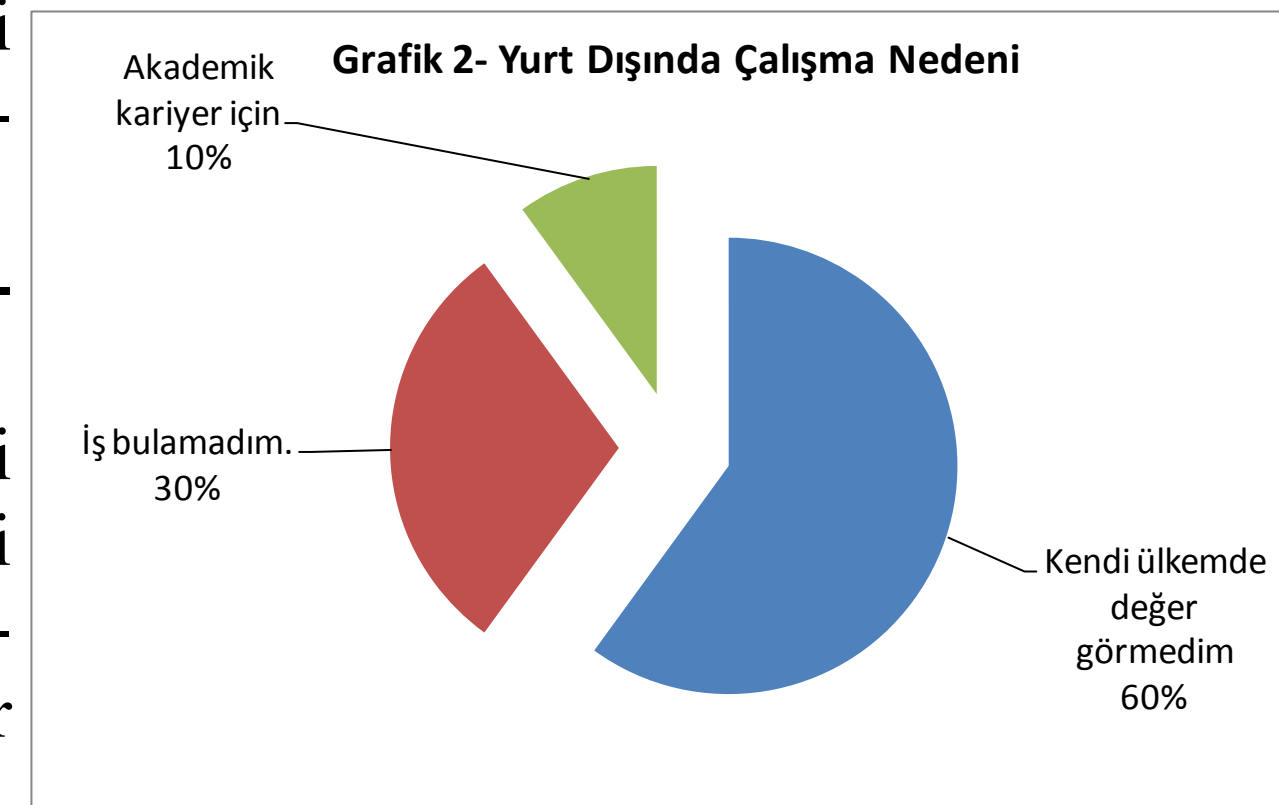
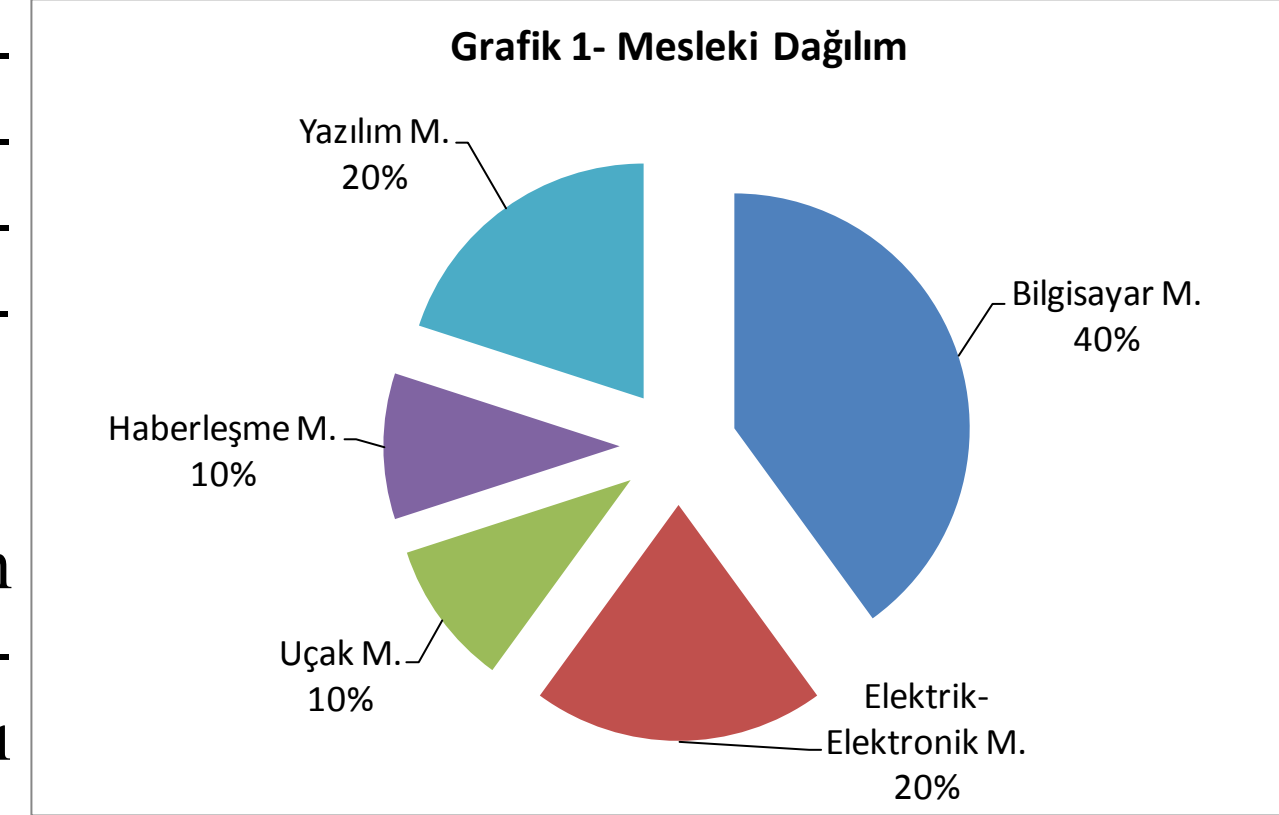
Katılımcıların %40'ı yurt dışında yabancıların zorlandıklarını, farklı derecelerde ötekileştirdiklerini, bir ön yargı ile karşılaştıklarını ifade ettiler. Aileden ayrı olmak ve vatan özlemi de yurt dışında çalışanların yaşadığı zorluklar olarak göze çarpmaktadır (Grafik 3).

3.6. Yurt Dışında Kendilerinden Başka Türk Tanıdıklarınız Var mı?

Katılımcıların tamamı; buldukları yerde başka Türk arkadaşları olduğunu söylemişlerdir.

3.7. Dönmeyi Düşünüyor musunuz?

Katılımcıların büyük bölümü Türkiye'ye dönmeyi düşünmediklerini belirtmişlerdir. Dönmeyi düşünenler ise iş buldukları takdirde geri dönüşün mümkün olduğunu ifade ettiler (Grafik 4).

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Türkiye'den yurt dışına beyin göçü sorununun nedenlerini tespit ederek kalkınma hedeflerimizin gerçekleştirilmesine çözüm önerileri sunmayı ve 2023 vizyonumuza katkı sağlamayı amaçladığımız çalışmamızda yurt dışında çalışan ve ulaşabildiğimiz 10 kişi ile Skype programı aracılığı ile görüşmeler yaptık.

Katılımcıların verdikleri cevapları analiz ederek şu sonuçlara ulaştık:

1. Hollanda, İsveç ve ABD'de görev yapan katılımcılar mühendisliğin çeşitli dallarında görev yapmaktadırlar.

2. Katılımcıların %60'ı kendi ülkelerinde değer görmediklerinden, %30'u ise iş bulamadıklarından yurt dışında çalışmayı tercih ettiklerini söylemişlerdir.

3. Yurt dışında çalışmanın ekonomik şartlar bakımından Türkiye ile pek farklı olmadığı katılımcıların ortak görüşüdür.

4. Yurt dışında yabancı olmanın bir ön yargı ve ötekileştirmeyi beraberinde getirdiğini söyleyenlerin oranı %40'tır.

5. Yurt dışında çalışma ortamının Türkiye'dekinden daha esnek ve daha az kuralcı olmasının iş verimini olumlu etkilediği yönünde katılımcılar aynı fikirdedir.

6. Türkiye'ye geri dönüş hususunda katılımcıların %70'i olumsuz cevap vermişler, %30'u ise iş bulurlarsa dönüş yapabileceklerini beyan etmişlerdir.

Türkiye'ye beyin göçü olması yönünde ülke olarak kalkınma hedeflerimiz vardır. Nitekim 10. Kalkınma Planı'nda "İhtiyaç duyulan alanlarda başta bölge ülkelerinden olmak üzere ülkemize beyin göçünün teşvik edilmesi, nitelikli insan gücü kaynağımızı artırarak büyüme potansiyelimize olumlu katkı sağlayacaktır. Diğer taraftan ülkemizin eğitim ve sağlık alanlarında çekim merkezi hâline gelmesi uluslararası hareketlilikten azami ölçüde faydalanmasına imkân verebilecektir." denilmektedir. Durum böyle iken bu yüksek nitelikli iş gücü, gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkelere ve bu ülkelere de daha çok gelişmiş ülkelere doğru gittikçe artan bir hızla kaymaktadır.

5. ÖNERİLER

1. Beyin göçü bir ülkenin kalkınmasının önündeki büyük engellerden biridir. Bir taraftan göçü frenleyici tedbirler alınarak diğer taraftan olayın ekonomik, sosyal, idari, siyasî yönlerine dair araştırmalar yaygınlaştırılmalıdır.

2. Disiplinler arası ve kurumlar arası iş birlikleri geliştirilerek beyin göçünün engellenmesi için tedbirler alınmalıdır.

